

An investigation for attitudes of pre-service teachers who enter the university by aptitude examinations towards school experience course

Feryal Beykal Orhun^{1,*}

¹Pamukkale University, Faculty of Education, Denizli, Turkey

Abstract

The aim of this study is to investigate the attitudes of pre-service teachers who enter to university by aptitude examination towards school experience course. Research was conducted with pre-service teachers who attended school experience course from the department of music teaching (n=34), art teaching (n=67) and physical teaching (n=42). In the study, whether the attitude scale scores of students differ or not by several variables were investigated. T-test and one way ANOVA techniques were used to analysis the data. According to analysis results, it can be said that the students' attitudes towards school experience was positive in general. Furthermore, although there was no significant differences between the attitude scores according to gender, age, type of high school which they have graduated and gap between the high school and university in each department, higher attitude scores by some variables were emerged.

Article Info

Received:
26 May 2015
Revised:
20 June 2015
Accepted:
27 June 2015

Keywords:
School Experience,
Pre-service Teacher,
Aptitude Examination,
Attitude

Özel yetenek sınavıyla üniversite kazanan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, özel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan öğretmen adaylarının gözlem yapılan okullarda Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarını ortaya koymaktır. Araştırma, 2012–2013 öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören Okul Deneyimi dersine kayıtlı olan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünden Müzik Öğretmenliğinden 34 öğretmen adayı, Resim-İş Öğretmenliğinden 67 öğretmen adayı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünden 42 öğretmen adayına, toplam 143 öğrenciyle yürütülmüştür. Çalışmada, Özel Yetenek Sınavıyla Üniversiteye alınan öğrencilerin tutum ölçeğinden aldıkları puanların bazı demografik özelliklere göre değişip değişmediği araştırılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulardan, özel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının genelde pozitif olduğu söylenebilir. Ayrıca her anabilim dalı için uygulamaya katılan öğretmen adaylarının tutumlarında cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türü ve liseden mezun olduktan sonra yıl aralığına göre de anlamlı farklılıklar olmamasına rağmen bazı değişkenlerde tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Makale Bilgisi

Alındı
26 Mayıs 2014
Düzeltildi
20 Haziran 2014
Kabul edildi
27 Haziran 2015

Anahtar Sözcükler:
Okul Deneyimi,
Öğretmen Adayları,
Özel Yetenek Sınavı,
Tutum

*Corresponding Author Phone: +90 258 296 1105; E-mail: fbeykal@pau.edu.tr

Summary

Introduction

School Experience course contains observations and interviews made to ensure that pre-service teachers get to know school environment and make observations; collect information about functions of the school; recognize students, classroom management, classroom organization, team work, programs and other teachers in the real classroom environments. The aim of this study is to investigate the attitudes of pre-service teachers, who enter the university by aptitude examinations, in some schools, where they are observed, towards school experience course by various variables such as (a) Major, (b) Gender, (c) Age, (d) Type of high school they have graduated from and (e) The gap between they graduated from high school and entered the university.

Methodology

In this study, the survey method was used. The dependent variable of this study is attitudes of pre-service teachers towards school experience course, who earned to enter the university by taking special ability examinations. We have investigated the relationship between this dependent variable and independent variables such as their major, gender, age, type of high school they have graduated from and the gap between they graduated from high school and entered the university.

The population of research consists of pre-service teachers from Fine Arts Teaching Department and Physical Education and Sports Teaching in 2012-2013 academic year. The sample of research consists of a total of 143 students enrolled School Experience course in the fall semester of 2012-2013 academic year from Pamukkale University Faculty of Fine Arts Education Department of Music Teaching (34 students), Art Teaching (67 students) and Department of Physical Education and Sports Teaching (42 students), respectively.

In this study, “Attitude Scale towards School Experience Courses” (Kılınç and Salman, 2007) was used for data collection. This scale is a Likert-type scale consisting of 20 items. In the scale, there are 8 negative and 12 positive attitude items.

Findings

The descriptive results showing the lowest and highest values of arithmetic mean, standard deviation, mode, median scores obtained by pre-service teachers from “School Experience Course Attitude Scale” (SECAS) were presented in order to determine their attitudes towards school experience course. Accordingly, the average score of pre-service teachers obtained from School Experience Course Attitude Scale was found as 71.59. Thus, attitudes were found to be higher than average values and it has been seen that scale scores are mostly in the range of “I agree”. In this way, it can be interpreted that pre-service teachers have adopted and liked the teaching profession and they believe that they will be successful in the teaching profession.

The attitudes of pre-service teachers towards school experience course by the variable of “major” were investigated. Participants of the study are in three majors as follows; Art Teaching, Music Teaching and Physical Education and Sports Teaching. According to one-way variance analysis results, there is no significant difference between attitudes of pre-service teachers towards school experience course and their majors [$F(2-140)=1.016$, $p>0.05$]. However, in the literature, although attitudes of pre-service teachers towards school experience course don't vary between different universities, some differences are observed in some departments. The difference seen between attitudes of pre-service teachers depending on their

majors may be caused by the influence of their instructors, education environment observed and training programs.

The attitudes of pre-service teachers by their gender were investigated. Accordingly, the number of women participated in the study was 85 and their average attitude score was found to be ($\bar{X}=71.78$) while the number of men participated in the study was 58 and their average attitude score was found to be ($\bar{X}=71.33$), respectively. According to this, there is no significant difference between the attitudes of pre-service teachers, who earned to enter the university by taking special ability examinations, towards school experience course ($t(141)=0.299, p>0.05$). In fact, school teaching is thought to be a profession chosen by women in our country as well as in other developed western countries and motherhood is associated with concepts such as child care. Thus, it can be said that the gender variable is effective in this regard. However, according to the results of our study, since male and female pre-service teachers exhibited similar and positive attitudes, the impact of gender roles in society on their professions seems to be invalid.

It has been investigated that whether the attitudes of pre-service teachers towards school experience course have been changed by their age variable. According to these results, majority of the teachers seem to be 22 (37%) years old. However, it has been determined that 28% of them are 23 years old while 24% are 21 years old and younger than 21 years of age and 18% of them are 26 years old and older than 26 years of age and 16% of them are 25 years old, respectively. According to one-way variance analysis results, there is no significant difference between attitudes of pre-service teachers, who earned to enter the university by taking special ability examinations, towards school experience course by their ages [$F(5-137)=1.780, p>0.05$].

Discussion

The descriptive statistics and ANOVA results of pre-service teachers' attitude scores depending on high school type they have graduated are presented. According to our results, most of the participants (72%) are graduated from general high schools. 23% of the pre-service teachers participated in the study are graduated from Fine Arts High School while 21% from Anatolian High School, 20% from Vocational High School and 7% from Super High School, respectively. According to the analysis results, no significant difference was found between attitudes of pre-service teachers towards school experience course by high school they have graduated from [$F(4-138)= 1.282, p>0.05$]. Considering arithmetic averages; the highest average score of attitudes ($\bar{X}=73.55$) was obtained by those graduated from Fine Arts High School. However, this score is not as high as it can make a significant difference compared to other groups. Considering the courses taken by those graduated from Fine Arts High School and Sports High School these results should not be surprising. In fact, we would expect a quite significant difference between attitudes of prospective teachers graduated from these schools and graduated from other schools. Because people are expected to work fondly while they choose a profession willingly.

Variance analysis results of pre-service teachers attitudes scores regarding the gap between the year they have graduated from high school and the year they have earned to enter the university are presented. According to these results, attitude scores of those earned to enter the university at their first year is found to be ($\bar{X}=71.54$) whereas attitude scores of those earned to enter the university at their second year is found to be ($\bar{X}=73.22$) which is higher than the first group. Furthermore, attitude scores of those earned to enter the university at their third year is found to be ($\bar{X}=72.64$) and the lowest attitude score received by those earned to enter the university at their fourth year is ($\bar{X}=68.93$), respectively. Accordingly, no significant

difference was found between attitudes of pre-service teachers [$F(3-139)=1.354, p>0.05$]. This result is quite surprising, because students who had a chance to enter university after a while spend more effort for their classes and finding a job after graduation. However, since comparatively older students spend their full effort to be successful at public personnel selection examination, courses taken in the last year are perceived as a burden. This is understandable because the chance of pre-service teachers graduated from these departments for finding a job is lower than chance of graduates of other departments. Thus, this result shouldn't be surprising.

Turkish version / Türkçe

1. Giriş

Bilgi çağının yaşandığı günümüz dünyasında, gelişmiş ülkeler arasında yer alma savaşı tüm dünya ülkeleri arasında olanca hızıyla bir yarış halinde devam etmektedir. Özellikle son yıllarda gelişmiş ülkeler bu mücadelede önde gelmenin temel şartını, eğitime sağlanan destek ve yatırım ile eğitimde kaliteyi yükseltmek olarak görmektedir. Eğitimde kaliteyi yükseltmenin temel koşutu da eğitim politikalarının çağın koşullarına bağlı olarak yenilenmesi ve geliştirilmesi ile sağlana bilinir. Eğitimde yenilenme, her şeyden çok bireyin davranışlarının yenilenmesidir (Varış, 1994). Yaratıcı, girişimci, üreten, yenilikçi, sorumluluk sahibi, sürekli kendini yenileyen insanlar bilgi çağının bireyleri olacaklardır. Bu bireylerin yetiştirilmesi eğitim sistemi ve öğretmenlere bağlıdır. Önemi giderek artan öğretmenin, çağın değişen ve gelişen koşullarına uygun olarak eğitimdeki rolü de sürekli olarak değişmektedir (Yılmaz,2006). Bu yüzden eğitimde kaliteyi artırmada önemli rol oynayan öğretmenlerin eğitimi dikkat çekici boyutlardadır. Öğretmen eğitimi, Rıza (1996)'nın da belirttiği gibi "Öğretmenlerin eğitimle ilgili ve sınıf etkinliklerinin amaçlayan bilgi, beceri ve tutumlarını artırmak için düzenlenen sistemli bir program" olarak tanımlanır (Sarıkaya, 2014). Ülkemizde öğretmen yetiştirme üzerinde özellikle Türk Yükseköğretim Sistemiyle bütünlüğü sağlamak amacıyla öğretmen yetiştiren tüm yükseköğretim kurumları 2547 sayılı kanunla üniversite çatısı altında yeniden yapılandırılarak 20 Temmuz 1982 tarihinde 41 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde kararname ile üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bırakılmıştır (MEB, 2003). Dolayısıyla eğitim fakülteleri yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Oğuz (2004) eğitim fakültelerinin program ve yapılarındaki yeni düzenlemeler ile ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmektedir: Yeni yapılanma süreci, eğitim fakültelerinin program ve yapılarında yeni düzenlemeler getirmiştir. Bu düzenlemelerden birisi de öğretmen adaylarının, kuramsal bilgi ve becerilerini okullarda daha fazla uygulamaya koyabilmelerini, öğretmenlik mesleğini her yönüyle daha iyi tanımalarını ve mesleğe hazırlamalarını sağlamaya çalışmaktır. Öğretmen adaylarına Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönergede, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenim süresince kazandıkları; genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği ve olanağı kazanmalarını sağlayacak uygulama çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir (Ören, Sevinç, Erdoğan, 2009). Lisans düzeyinde ilgili alan bilgileri bakımından belirli yeterliliklere ulaşan öğretmen adayının bu birikimlerini formasyon dersleriyle yoğurması ön görülmektedir. Bu amaçla öğretmen eğitiminde formasyon derslerine ve uygulama çalışmalarına yer verilmektedir.

Ülkemizde öğretmen adaylarında meydana getirilmek istenen davranış değişiklikleri sadece Fakülte öğretim elemanlarının sorumluluğunda olmaktan çıkmıştır. Bilindiği gibi 1994-1998 yılları arasında yürütülen YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında Eğitim Fakülteleri yeniden yapılandırılmış ve 1998-1999 yılından itibaren

yeterliğe dayalı eğitim modeli uygulanmaya konulmuştur. Bu reform sonucunda öğretmenlerin okullarda gerçekleştirdiği uygulamalar Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması olmak üzere üç bölüme ayrılarak uzatılmıştır. Ayrıca 2006 yılında belirlenen yeni YÖK programında Eğitim Fakülteleri İlköğretim Eğitimi bölümleri için lisans programının ilk sınıfında yer alan Okul Deneyimi I dersi, bu dönemden kaldırılarak öğretmenlik uygulaması ile beraber son sınıfa aktarılmıştır.

Okul Deneyimi, öğretmen adayının okul ortamını tanımak ve gözlemlemek, okuldaki işleyiş hakkında bilgi toplamak, gerçek sınıf ortamlarında öğrencileri, sınıf yönetimi, sınıf organizasyonu, grup çalışması, programı ve öğretmenleri tanımasını sağlamak için yapılan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanınması amaçlanmaktadır. Burada öğrenciler etkinlikler kitapçığında belirlenen sırayla gözlemlerini uygulama yapacakları okullarda haftada dörder ders saati uygulama olarak yapmaktadır. Haftalık raporlarını da uygulama öğretim elemanı tarafından her hafta dersin bir ders saatinde teorik olarak, öğretmen adaylarının o hafta yaptığı gözlem etkinliği değerlendirmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir (YÖK, 1998).

Bu açıklamalar ışığında çalışmanın amacı; özel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan öğretmen adaylarının gözlem yapılan okullarda çeşitli değişkenlere göre “a) Okudukları bölümlere göre, b) Cinsiyetlerine göre, c) Yaşlarına göre, d) Mezun oldukları lise türüne göre”, e) Liseden mezun olduktan sonra kaçınıcı yılda üniversiteye alındıklarına göre, Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarını ortaya koymaktır.

2. Yöntem

Bu araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Bu çalışmanın bağımlı değişkeni özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarıdır. Bağımlı değişkenle ilişkisi araştırılan bağımsız değişkenler ise; cinsiyetleri, öğrenim gördükleri bölümler (Müzik Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği), yaş, mezun oldukları lise türleri (Düz Lise, Anadolu Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Meslek Lisesi, Süper Lise, vb.), liseden sonra kaçınıcı yılda üniversiteyi kazandıkları hakkındaki problem durumudur. Buna göre araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Özel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları,
  - a. Cinsiyetine
  - b. Öğrenim görülen bölüme
  - c. Yaşa
  - d. Mezun olunan lise türüne
  - e. Liseden sonra kaçınıcı yılda bölümlerini tercih ettiklerini incelemektedir.

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini; 2012-2013 öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği (34 öğrenci), Resim-İş Öğretmenliği (67 kişi) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünden (42 kişi) 2012–2013 öğretim yılı güz döneminde öğrenim görmüş Okul Deneyimi dersine kayıtlı olan toplam 143 öğrenciyle yürütülmüştür. Evreni temsil eden öğretmen adaylarının seçimi küme örnekleme yöntemi ile yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Bu araştırma da veri toplama aracı olarak Kılınç ve Salman (2007) tarafından geliştirilmiş olan “Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutum Ölçeğinin

Geliştirilmesi” ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretmenliğinde okuyan 111 öğretmen adayı üzerinde denenerak geliştirilmiş olup 20 maddeden oluşan beşli Likert tipindedir. Ölçekte 8 adet olumsuz, 12 adet olumlu tutum maddesi yer almaktadır. Olumlu maddeler; “tamamen katılıyorum=5, katılıyorum=4, karasızım=3, katılmıyorum=2 ve kesinlikle katılmıyorum=1” şeklinde 5’ten 1’e doğru puanlandırılmış; olumsuz maddeler ise “tamamen katılıyorum=1’den, kesinlikle katılmıyorum=5’e doğru puanlandırılmıştır. Dolayısıyla ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20’dir. Ölçeğin geliştirilmesinde öncelikle öğrenci görüşlerinden yararlanılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşlerinden faydalandıktan sonra 56 olan madde sayısı 38’e düşürülmüştür. Tutum ölçeğinin uygulanmasından sonra faktör analizi yapılmış ve madde toplam test korelasyonlarına bırakılmıştır. Bu işlemlerin ardından faktör yükleri 0,30 ve altında olan 18 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğe alınan maddelerin madde test korelasyonları 0,53 ile 0,78; temel bileşenler analizine göre faktör yükleri 0,32 ile 0,73 arasında değişmektedir. Güvenirlik için yapılan analiz sonrası tutum ölçeğinin Alpha güvenirlik katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur (Kılınç ve Salman, 2007). Ancak yazarlar ölçeğin daha büyük örneklerle geliştirilmesi gerektiğini araştırmalarında belirtmişlerdir.

Çalışmada verilerin toplanması aşamasında ölçeğin kapak sayfasında çalışmanın bilimsel amaç içerdiğini öğretmen adaylarının herhangi bir kaygıya kapılmadan gönüllülük prensibine dayanarak ölçek maddelerini içtenlikle doldurmaları, gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmaları istenmiş ve anket kâğıtlarına adlarını yazmak zorunda olmadıkları belirtilerek cevapların sadece araştırmacı tarafından kullanılacağı ifade edilmiştir. Ölçek uygulamaları normal sınıf dersliklerinde öğretmen adaylarının o anki derslerinin öğretim üyesi ve araştırmacı rehberliğinde yapılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlemeleri için, SPSS 16,0 paket programı kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu çalışmada, Özel Yetenek Sınavıyla Üniversiteye alınan öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutum düzeyleri, bazı demografik özellikleri ile tutumları arasındaki ilişki ve derse yönelik görüşleri ayrı ayrı ele alınmış ve sonuçlar tablolar şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla “Okul Deneyimi Dersi Tutum Ölçeği” (ODDTÖ)’nden aldıkları puanların aritmetik ortalama, standart sapma, mod, medyan, en düşük ve en yüksek değerlerini gösteren betimsel istatistik sonuçları Tablo 1’de yer almaktadır

Tablo 1. Özel Yetenek Sınavıyla Alınan Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

ODDTÖ	N	$\bar{X}$	S	Mod	Medyan	Min	Maks
Tutum	143	71,59	8,78	75	73	46	90

Tablo 1’e göre; araştırmanın çalışma grubunda yer alan özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 71,59’dur. Okul deneyimi dersine yönelik en düşük tutuma sahip öğretmen adayının aldığı puan 46, en yüksek tutuma sahip öğretmen adayının aldığı puan 90’dır.

Araştırmanın yöntem kısmında da belirtildiği gibi ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20'dir. Tutum ölçeğinde 20 sorunun tamamına 3 verildiği düşünülürse ortalama puan 60'tır. Oysa örneklemin aritmetik ortalaması $\bar{X}=71,59$ 'dur. Dolayısıyla tutumların ortalamaya göre daha yüksek düzeyde ve ölçek puanlamasında da "Katılıyorum" aralığında olduğu görülmektedir. Bu durumda öğretmen adaylarının bu derse yönelik düşüncelerinin olumlu olduğu söylenebilir. Yine Medyan'ın 73 ve Mod'un 75 olarak yüksek çıkması araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir kısmının okul deneyimi dersine yönelik olumlu görüş taşıdıkları yönünde yorumlanabilir. Araştırmanın bu bulgusu alan yazı taramasında Oral (2004), Yüksel (2004), Erdem ve diğerleri (2005), Gömleksiz ve diğerleri (2006), Terzi ve Tezci (2007), Başbay ve diğ., (2009), Bulut (2009), Ören ve diğerleri (2009)'nin yapmış oldukları araştırma bulgularıyla desteklenmiştir.

Tablo 2. Özel Yetenek Sınavıyla Alınan Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının Öğrenim Görülen Bölümlere Göre Betimsel İstatistik ve ANOVA Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{X}$	S	F	P
Resim-İş Öğretmenliği	67	70,49	8,85	1,016	0,365
Müzik Öğretmenliği	34	72,32	9,33		
Beden Eğt. ve Spor Öğrt.	42	72,76	8,20		
Toplam	143				

Tablo 2'de özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının öğrenim görülen bölümlere göre betimsel istatistik ve ANOVA sonuçları verilmiştir. Tablo 2'deki bulgularda özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları "anabilim dalı" değişkenine göre okul deneyimi dersine yönelik tutumları incelenmiştir Katılımcılar; Resim-İş öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği olmak üzere üç farklı bölümde öğrenim görmektedir. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarından, öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları ile öğrenim gördükleri bölüm arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır [$F_{(2-140)}=1,016$; $p>0,05$]. Başka bir deyişle öğrencilerin tutumları, öğrenim gördükleri anabilim dalına göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ören ve diğ. (2009)'un yaptıkları çalışmada "Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi" araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu araştırmaların sonucuna göre ister Sınıf Öğretmenliği ister Fen Bilgisi Öğretmenliği ister Sosyal ya da Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının bu derse yönelik ilgi ve beklenti düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Farklı bölümlerde öğrenim görme açısından benzer bir sonuç Saraç (2004)'ın çalışmasında gözlenmektedir. Ancak, Oral (2004)'ın yapmış olduğu çalışma ile, Bulut (2009) tarafından yapılan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği) adlı çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde üniversite değişkeninin bir etkisi olmadığı, fakat anabilim dalı değişkenine sosyal bilgiler öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretmen adaylarına göre olumlu bir tutum geliştirdikleri ortaya çıkmıştır. Bu durumda öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları üniversiteler bazında değişmezken anabilim dalı değişkenine göre bazı araştırmalarla çelişmiştir.

Tablo 3. Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Kız	85	71,78	8,59	141	0,299	0,765
Erkek	58	71,33	9,12			

Tablo 3’de özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutum puanları üzerinde cinsiyet değişkenine göre yapılan t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo 3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan kız öğrencilerin sayısı 85 ve tutum puanlarının ortalaması ($\bar{X}=71,78$), erkek öğrencilerin sayısı 58 ve tutum puanları ($\bar{X}=71,33$)’tür. Buna göre özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [$t_{(141)}=0,299$; $p>0,05$]. Başka bir deyişle “ cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir. Ayrıca Tablo 3’deki aritmetik puanları incelendiğinde hem kız ($\bar{X}=71,78$), hem de erkek ($\bar{X}=71,33$), öğretmen adaylarının tutum puanları ortalamasının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgu, okul deneyimi dersine yönelik tutum ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu bulgusunun, alan yazında yer alan bazı araştırma sonuçları (Rıza ve Hamurcu (2000); Gürbüzürk ve Genç, 2004; Saraç, 2004; Gömlüksiz ve diğ., 2006; Güzel ve Oral (2008), Bulut, 2009; Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Başbay ve diğ., 2009, Ünlü ve Karahan, (2010), Kılınç ve Altuk, 2010) ile örtüşürken, bazı araştırma sonuçlarıyla (Çapa ve Çil, 2000; Oral, 2004; Terzi ve Tezci, 2007; Durmuşoğlu ve diğ., 2009) ile çeliştiği görülmektedir. Bu durumda cinsiyet değişkenine ait araştırma bulgusunun sadece bazı araştırmalarla tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Tablo 4. Özel Yetenek Sınavıyla Alınan Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının Yaş Değişkenine Göre İstatistik ve ANOVA Sonuçları

Yaş	N	$\bar{X}$	S	F	P
21 ve Altı Yaş	24	70,79	10,89	1,780	0,121
22 Yaş	37	73,60	6,29		
23 Yaş	28	70,96	8,62		
24 Yaş	20	71,90	9,75		
25Yaş	16	74,13	6,99		
26 Yaş ve üzeri	18	66,94	9,64		

Tablo 4’te özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının yaş değişkenine göre istatistik ve anova sonuçları verilmiştir. Buna göre özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine göre tutum ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre büyük bir çoğunluğu (%37) 22 yaşında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yaklaşık %28’nin 23 yaşında , % 24’ün 21 ve altında, %18’nin 26 yaş ve üzerinde %16’nın ise 25 yaşında olduğu belirlenmiştir.

Tek yönlü varyans analizi sonucundan özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre

anlamli bir fark olmadigi ortaya cikmistir [$F_{(5-137)}=1,780$; $p>0,05$]. Baska bir deyişle özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının tutumları yaşlarına göre anlamli bir şekilde değişmemektedir. Araştırmada aritmetik ortalamalara bakıldığında yaş türü değişkeni açısından en yüksek ortalama ($\bar{X}=74,13$) 25 yaşındakiler, en düşük tutum ortalaması ($\bar{X}=66,94$) 26 yaş ve üzerindeki öğrenci grubu oluşturmuştur. Aslında bu iki yaş arasında fark olmamasına rağmen bu sonucun çıkması şaşırtıcı bir durumdur. Ancak yine de bu iki grup ve diğer gruplarla derse yönelik tutumlarında anlamli bir fark çıkmamıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde Ünlü ve Karahan (2010), Kılınç ve Altuk (2010), Ören ve diğ. (2009)'nin yapmış oldukları araştırmayla benzerlik göstermiştir.

Tablo 5'te özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutum düzeylerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre betimsel istatistik ve anova sonuçları verilmiştir. Tablo 5'e göre mezun olunan lise değişkenine göre, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun (%72'sinin) Düz liseden mezun olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %23'ü Güzel Sanatlar Lisesinden, %21'i Anadolu Lisesinden, %20'si Meslek Lisesinden, %7'si ise Süper Liseden mezun olmuştur. Analiz sonuçlarına göre, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları ile mezun oldukları lise türü arasında anlamli bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır [$F_{(4-138)}=1,282$; $p>0,05$]. Başka bir deyişle özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının tutumları, mezun oldukları lise türüne göre anlamli bir şekilde değişmemektedir. Araştırmada aritmetik ortalamalar incelendiğinde; mezun olunan lise türü değişkeni açısından en yüksek ortalama ($\bar{X}=73,55$) sahip dolayısıyla en yüksek tutuma sahip öğrenci grubu Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olan öğrenci grubu oluşturmaktadır. Ancak bu diğer gruplarla anlamli bir fark oluşturacak düzeyde değildir. Güzel Sanatlar Lisesi ve Spor Lisesinden mezun olan öğrencilerin ortaöğrenimlerinde almış oldukları dersler dikkate alındığında bu sonucun çıkması şaşırtıcı olmamalıdır. Aslında bu liseden mezun olan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının daha da yüksek çıkması umulurken, mezun olunan lise türü tutum düzeyini etkilememiştir. Bu bulgu Ören ve arkadaşlarının (2009) yapmış oldukları çalışmayla tutarlılık göstermiştir.

Tablo 5. Özel Yetenek Sınavıyla Alınan Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Betimsel İstatistik ve ANOVA Sonuçları

Mezun Olunan Lise Türü	N	$\bar{X}$	S	F	P
Düz Lise	72	71,21	8,75	1,282	0,280
Anadolu Lisesi	21	73,45	8,35		
Meslek Lisesi	20	68,35	9,12		
Süper Lise	7	72,86	6,34		
Güz. San. Lise	23	73,55	9,35		

Tablo 6'da özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının liseden mezun olduktan sonra bölümlerini kaçınıcı yılda kazandıkları ile ilgili istatistik ve anova sonuçları verilmiştir. Buna göre, özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının liseden mezun olduktan sonra bölümlerine 1. yılda kazananların tutum puanları ($\bar{X}=71,54$), 2. yılda alınanların tutum puanları ($\bar{X}=73,22$) ki diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. 3. yılda alınanların tutum puanları ($\bar{X}=72,64$), ve bu bölümün en düşük tutum puanı da 4. yıl sonrası ($\bar{X}=68,93$)'ndaki

öğrenciler olmuştur. Özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının liseden mezun olduktan sonra bölümlerini kaçınıcı yılda kazandıkları ile ilgili istatistik verilerine göre öğretmen adaylarının bu bölümle ilgili tutumları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [$F_{(3-139)}=1,354$; $p>0,05$]. Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında bu veriyle ilgili değişkenin incelenmediği görülmektedir.

Tablo 6. Özel Yetenek Sınavıyla Alınan Öğretmen Adaylarının Liseden Mezun Olduktan Sonra Bölümlerini Kaçınıcı Yılda Kazandıkları ile İlgili İstatistik ve ANOVA Sonuçları

Yıl	N	X	S	F	P
1. Yıl	58	71,54	9,35	1,354	0,260
2. Yıl	32	73,22	8,59		
3. Yıl	25	72,64	6,36		
4.Yıl ve Sonrası	28	68,93	9,43		

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları ve görüşleri irdelenmiştir. Çalışmada farklı bölümlerde öğrenim gören 143 öğrencinin tutumları ve görüşleri ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının tutumları araştırmada ele alınan değişkenler açısından farklılık göstermektedir.

Tutum ölçeğinde, Kılınç ve Altuk (2010)'un çalışmalarında ifade ettikleri gibi araştırmada beşli likert ölçeği kullanıldığı için bir tutumun olumlu veya olumsuz olmasında "3" değeri belirleyici olmaktadır. Eğer ortalama toplam puan "3"ün altında ise tutum olumsuz, "3"ün üzerinde ise tutum olumlu olarak değerlendirilmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada 20 sorunun tamamına 3 puan verildiğini düşünürsek ortalama puanın 60 olduğunu görmekteyiz. Bu durumda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik genel olarak tutum düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}=71,59$). Bu da öğretmenlik mesleğinin gözlenmesi ve uygulanması örneklemine sunması bakımından oldukça önemli bir ders olan Okul Deneyimi Dersi açısından istenen bir sonuç olmuştur. Bu bulgunun alan yazın taramasında diğer araştırmalarla tutarlılık göstermesi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini benimsedikleri, sevdikleri ve ileride öğretmenlik mesleklerinde başarılı olacaklarına ilişkin inançları olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada okul deneyimi dersine ait tutum üzerinde etkisi araştırılan değişkenlerden biri de cinsiyettir. Araştırmanın veri sonuçlarına göre özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre değişmemektedir. Ancak alan yazı taramasındaki bu bulgunun sadece bazı araştırmalarla tutarlılık göstermiştir. Saban (2003)'nın da belirttiği gibi öğretmenlik mesleği özellikle sınıf öğretmenliği bölümü ülkemizde ve diğer gelişmiş batı ülkelerinde olduğu gibi "bayan mesleği" olarak düşünülmekte ve annelik, çocuk bakma gibi kavramlarla ilişkilendirilmektedir (Kılınç, Altuk, 2010). Dolayısıyla bölüm bazında cinsiyet değişkeni bu bağlamda etkili olduğu söylene bilinir. Ancak bizim yaptığımız araştırmada kız ve erkek öğretmen adaylarının benzer ve olumlu tutum sergilemiş olmaları toplumdaki cinsiyet rollerinin meslek üzerindeki etkisi yönünden geçerli olmadığını göstermiştir.

Araştırmada bir diğer bağımsız değişken olarak incelenen öğrenim görülen bölüm açısından okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi olmuştur. Katılımcılar; Resim-İş öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği olmak üzere üç farklı bölümde öğrenim görmektedir. Bu öğrenci gruplarının en yüksek ortalaması (

$\bar{X}=72,76$) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilere aittir. Ancak gruplar arasında tutumlarına ait anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Ancak alan yazı taramalarında bu bulgu üniversiteler arasında derse yönelik tutumları değişmezken anabilim dalı bazında bazı bölümlerde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları arasında anabilim dalı değişkenine ait böyle bir sonucun çıkması, derse giren öğretim elemanı, gözlem yapılan eğitim ortamı ve eğitim programının etkisi olduğunu düşündürülebilir.

Araştırmada incelenen bir diğer değişken yaş olmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%37) 22 yaşındadır. Bulgular özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları ile yaşları arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada ele alınan bir veri de mezun olunan lise türü ile özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının tutumlarının incelenmesi olmuştur. Alınan veri sonuçlarına göre mezun olunan lise türü ile incelenen öğretmen adaylarının tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmektedir. Araştırmada aritmetik ortalamalar incelendiğinde; mezun olunan lise türü değişkeni açısından en yüksek ortalama ($\bar{X}=73,55$) tutuma sahip öğrenci grubu Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olanlardır. Ancak bu grup diğer gruplarla anlamlı bir fark oluşturacak düzeyde değildir. Güzel Sanatlar Lisesi ve Spor Lisesinden mezun olan öğrencilerin ortaöğrenimlerinde almış oldukları dersler dikkate alındığında bu sonucun çıkması şaşırtıcı olmamalıdır. Aslında bu liseden mezun olan öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark ortaya çıkması beklenirdi. Çünkü kişinin isteyerek seçtiği meslekte severek çalışacağı düşünülmektedir.

Araştırmada en son ele alınan konu ise; özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının liseden mezun olduktan sonra bölümlerini kaçınıcı yılda kazandıkları ile ilgili istatistik verilere ulaşılmıştır. Bu veri sonuçlarına göre öğretmen adaylarının bu bölümle ilgili tutumları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ancak veriler ışığında özel yetenek sınavıyla alınan öğretmen adaylarının liseden mezun olduktan sonra bölümlerine 2. yılda girenlerinin tutum puanlarının diğerlerine göre daha yüksek olarak çıktığı en düşük tutum puanı da 4. yıl ve sonrasında kazanan öğrenci grubunda çıkmış olmasıdır. Bu durum oldukça dikkat çekicidir, çünkü üniversiteyi geç kazanan öğrencilerin aslında derslerde ve mezun olduktan sonra bir an önce iş bulma kaygısıyla daha fazla çalışmaktadırlar. Ancak yapılan gözlemlerde özellikle yaşları diğerlerine göre daha büyük yaşta olan öğrenciler son sınıfta bütün güçlerini KPSS sınavına harcadıkları için son sınıftaki dersler onlara bir yükmiş gibi algılamaktadırlar. Hele ki bu özel alan bölümler diğer alanlara göre atamaları daha az olduğundan öğrencilerin bu kaygıyı yaşamaları olağan bir durumdur. Dolayısıyla çıkan sonuçta aslında şaşırtıcı olmamalıdır.

5. Kaynaklar

- Başbay, M., Ünver, G., Bümen, N.T., (2009). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Boylamsal Bir Çalışma, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 59; 345-366
- Bulut, İ., (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği), *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14; 13-24
- Çapa, Y. ve Çil. N., (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18; 69-73

- Durmuşoğlu, H., Yanık, C., Akkoyunlu, B., (2009). Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36; 76-86
- Erdem, A.R., Gezer, K., Çokadar, H., (2005). Ortaöğretim Fen-Matematik ve sosyal alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisan Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *XIV Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 28-30 Eylül 2005, Bildiri Kitabı*, Denizli
- Gömlüksiz, M.N., Oral, B., Bulut, İ., (2006). Ortaöğretime Nitelikli Öğretmen Yetiştirmede Tezsiz Yüksek Lisans Uygulaması, *Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu 20-22 Aralık 2004 Bildiri Kitabı*, MEB Talim Terbiye Kurumu Başkanlığı, Ankara
- Gürbüztürk, O., Genç, S.Z., (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S:5
- Güzel, H., Oral, İ., (2008). Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25
- Kılınç, A., Salman, S., (2007). Okul deneyimi derslerine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27
- Kılınç, A.; Altuk, Gödek, Y., (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19
- MEB. (1998) Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge, Ankara.
- Oral, B., (2004). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15
- Ören, Ş.Ö.; Sevinç, S.S., Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 58
- Rıza, T., Hamurcu, H., (2000). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8
- Rıza, E. (1996). Teacher Characteristics and Training, (Ed. Prof. Dr. Galip Karagözođlu) Teacher Training for the Twenty First Century, Dokuz Eylül University, Buca Education Faculty Publications, İzmir.
- Saraç, G., (2004). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi I Dersine Yönelik İlgileri ve Beklentileri, *1924-2004 Müzik Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu 7-10 Nisan 2004 Bildiri Kitabı*, Isparta.
- Sarıkaya, Y., (2014). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Dersleri İçin Geliştirilen Web Tabanlı Bir Sistemin Kullanışlığının İncelenmesi, *Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Elazığ
- Terzi, A.R., Tezci E., (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52
- Ünlü, H., Karahan B.G., (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2
- Varış, F., (1994). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara.

- Yılmaz, M., (2006). Resim-İş Eğitimi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar, *GÜ., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1
- YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (1998) *Fakülte-Okul işbirliği*, Ankara
- Yüksel, S., (2004). Tezsiz Yüksek Lisans Programının Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarına Etkisi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2).